

היבטים חשבונאיים וכלכליים בניהול ארגונים ללא-כוונת-רווח
Nonprofit Accounting and Finance

מרצה: רו"ח אחמד איאד

אופן הוראה: שיעור סמינר סדנא
סוג מקצוע: חובה בחירה השלמה

תיאור הקורס:

ניהול יעיל של ארגון ללא-כוונת-רווח (אלכ"ר), מחייב, כנדרש מניהול תאגיד באשר הוא, ניהול באמות מידה כלכליות. כבר נאמר: "אם אין קמח אין תורה", דברים אלה יפים גם לארגוני המגזר השלישי המונעים על ידי ערכים ופועלים לתועלת הציבור. היעדר כוונת רווח אינו משחרר את הארגון מקיומם של שיקולים כלכליים וצורך לשמור על איתנות פיננסית.

הקורס יקנה את יסודות הניהול הכספי בארגון ללא-כוונת רווח, ויעסוק במגוון נושאים, בהם: (1) תקציב ומימון – לרבות בנושאי מימון, תקצוב, ניהול מזומנים והשקעות. (2) היבטים חשבונאיים – לרבות ניהול ספרי החשבונות, כללי המערכת החשבונאית והדוחות הכספיים. (3) היבטי מיסוי - תיאוריות בנוגעות למעמד המיוחד מבחינת המס הנוהג כלפי ארגונים ללא-כוונת-רווח וחוקי המיסוי הנוהגים בישראל כלפי ארגונים אלה.

Course description:

Efficient management of a nonprofit organization, as is the case with any organization, requires management to financial standards. As the scriptures say: "If there is no flour, there is no Torah". This holds true for Third Sector organizations that are motivated by values and operate for the public's benefit. Being not-for-profit doesn't exempt the organization from having to make financial considerations and being financially sustainable. The course will provide students with the essentials of accounting and financial management of nonprofit organizations, focusing on a variety of topics: (1) finance and budgeting, including cash-flow and investment management, (2) nonprofit accounting, including book keeping, nonprofit accounting regulations and standards, and financial reporting, (3) taxation - theories concerning the special tax treatment of nonprofit organizations in Israel.

מטרת הקורס:

לצייד את הסטודנט ברקע תיאורטי של ההיבטים הכלכליים בניהול אלכ"ר, במיוחד את ארגונים אלה מתאגידים למטרת רווח, לצד הכרה של ההיבטים המעשיים הנוגעים למקרה הישראלי. במהלך הקורס יינתן דגש להיבטים יישומיים, בהתאם להוויה הישראלית..

נושאי הקורס

1. מושגי יסוד - תיאוריות כלכליות לגבי תפקידו ומקומו של המגזר השלישי, המבנה הארגוני של עמותה, מוסדות חובה תפקידים וסמכויות.
2. תקצוב ומימון – מושגי יסוד, מודלים ושיטות תקצוב, מימון אלכ"ר, השקעות ומיזמים מעין-עסקיים
3. היבטים חשבונאיים – עקרונות המערכת החשבונאיים, ניהול ספרים באלכ"ר, דוחות חשבונאיים, תהליך אישור והכנת הדו"חות הכספיים, ניתוח דו"חות כספיים, הוראות רשם העמותות לניהול תקין, הדו"ח המילולי.
4. היבטים מיסויים – הסדרי המס הייחודיים לאלכ"רים, מבט בינלאומי, חוקי המס הנוגעים לפעילות אלכ"ר בישראל.

קריאה:

Bowman, W. (2006). "Managing Endowments and Other Assets". In: Young, D. R. (Ed.). Financing Nonprofits: Putting Theory into Practice. Lanham, MD: Rowman Altamira, pp. 271-290.

- Greenlee, J.S. & Tukman, H. (2006). "Financial Health". In: Young, D. R. (Ed.). Financing Nonprofits: Putting Theory into Practice. Lanham, MD: Rowman Altamira, pp. 315-335.
- Maddox, D. C. (1999). Budgeting for Not-for-Profit Organizations. New York: Wiley & Sons, pp. 11-70.
- Maddox, D. C. (1999). Budgeting for Not-for-Profit Organizations. New York: Wiley & Sons, pp. 165-172.
- Simon, J. G.; Dale, H. & Chisolm, L. B. (2006). "The Charitable Tax Treatment of Charitable Organizations". In: Powell, Walter W. & Steinberg, Richard (Eds.). (2006). The Nonprofit Sector: A Research Handbook. New Haven, CT: Yale University Press, (2nd ed.), pp. 267-306.
- Steinberg, R. (2006). "Economic Theories of Nonprofit organizations". In: Powell, Walter W. & Steinberg, Richard (Eds.). The Nonprofit Sector: A Research Handbook. New Haven, CT: Yale University Press, (2nd ed.), pp. 117-139.
- Young, D. R. (2006). "Why Study Nonprofit Financing?". In: Young, D. R. (Ed.). Financing Nonprofits: Putting Theory into Practice. Lanham, MD: Rowman Altamira, pp. 3-20.
- גליקסברג, דוד. (1995). מיסוי מוסדות ללא כוונת רווח. ירושלים: נבו, עמ' 101-167.
- דרוקר, מ'; בלנגה, ג' ודרוקר, א' (2004). מיסוי מוסדות ציבורי ומלכ"רים. תל אביב: מ' דרוקר ושות', עו"ד, עמ' 35-23.
- לימור, נ'. (2002). הנהלה ציבורית של ארגונים ללא-כוונת-רווח. תל אביב: מגזר ההתנדבות והמלכ"רים, עמ' 292-275.
- לימור, נ'. (2002). הנהלה ציבורית של ארגונים ללא-כוונת-רווח. תל אביב: מגזר ההתנדבות והמלכ"רים, עמ' 274-265.
- לימור, נ'. (2002). הנהלה ציבורית של ארגונים ללא-כוונת-רווח. תל אביב: מגזר ההתנדבות והמלכ"רים, עמ' 350-299.
- לימור, נ'. (2006). הוועדה הציבורית לבחינה מחדש של סיוע המדינה למוסדות ציבור. ירושלים: משרד ראש הממשלה. [וועדת ארידור], נספח ב: חומר רקע לוועדה, 95-80.

קריאת רשות:

- Atkinson, R. (1997). "Theories of the Federal Income Tax Exemption for Charities: Thesis, Antithesis, and Syntheses". Stetson Law Review. 27(2): 395-431.
- Ben-Ner, A. & van Hoomissen, T. (1991). "Nonprofit Organizations in the Mixed Economy: A Demand and Supply Analysis". Annals of Public & Cooperative Economics. 62(4): 519-551.
- Ben-Ner, A. (1986). "Nonprofit Organizations: Why Do They Exist In Market Economics?". In: Rose-Ackerman, S. (Ed.). The Economics of Nonprofit Institutions: Studies in Structure and Policy. New York & Oxford: Oxford University Press: 94-113.
- Bewman, W. (2006). "Investment Income". In: Young, D. R. (Ed.). Financing Nonprofits: Putting Theory into Practice. Lanham, MD: Rowman Altamira, pp. 157-182.
- Bewman, W.; Keating, E. & Hager, M.A. (2006). "Investment Income". In: Young, D. R. (Ed.). Financing Nonprofits: Putting Theory into Practice. Lanham, MD: Rowman Altamira, pp. 157-182.
- Bittker, B. I. & Rahdert, G. K. (1976). "The Exemption of Nonprofit Organizations from Federal Income Taxation". Yale Law Journal. 86(3): 301-358.
- Brody, E. (1998). "Of Sovereignty and Subsidy: Conceptualizing the Charity Tax Exemption". The Journal of Corporation Law. 23(4): 585-629.
- Colombo, J. D. (2002). "Commercial Activity and Charitable Tax Exemption". William and Mary Law Review. 44(2): 487-567.
- Crimm, N. J. (1998). "An Explanation of the Federal Income Tax Exemption for Charitable Organizations: A Theory of Risk Compensation". Florida Law Review. 50(3): 419-462.
- Dropkin, M. & LaTouche, B. (1998). The Budget-Building Book for Nonprofits: A Step-by-Step Guide for Managers and Boards. San Francisco, CA: Jossey Bass.

- Hall, M. A. & Colombo, J. D. (1991). "The Charitable Status of Nonprofit Hospitals: Toward a Donative Theory of Tax Exemption". Washington Law Review. 60(3): 307-412.
- Hansmann, H. B. (1981). "The Rationale for Exempting Nonprofit Organizations from Corporate Income Taxation". Yale Law Journal. 91(1): 54-100.
- Hansmann, H. B. (1989). "Unfair Competition and the Unrelated Business Income Tax". Virginia Law Review. 75. pp. 605-635
- Hoyt, C. (2001). "Tax-exempt Organization". In: Ott, Steven J. (Ed.). The Nature of the Nonprofit Sector. Boulder, CO: Westview, pp. 148-151.
- James, E. & Rose-Ackerman, S. (1986). The Nonprofit Enterprise in Market Economics. New York: Harwood Academic Publishers.
- Ott, S. J. (Ed.). (2001). The Nature of the Nonprofit Sector. Boulder, CO: Westview, pp. 179-232. [Economic and political Theories of the Nonprofit Sector].
- Rose-Ackerman, S. (1982). "Unfair Competition and Corporate Income Taxation". Stanford Law Review. 34(5): 1017-1039.
- Rose-Ackerman, S. (1990). "Competition between Non-Profits and For-Profits: Entry and Growth". Voluntas. 1(1): 13-25.
- Rose-Ackerman, S. (1996). "The Economics of Nonprofit Institutions". Journal of Economic Literature, 34(2): 701-728.
- Rose-Ackerman, S. (Ed.). (1986). The Economics of Nonprofit Institutions: Studies in Structure and Policy. New York & Oxford: Oxford University Press.
- Simon, John G. (1987). "The Tax Treatment of Nonprofit Organizations: A Review of Federal and State Policies". In: Powell, Walter W. (Ed.). The Nonprofit Sector, A Research Handbook. New Haven & London: Yale University Press: 67-98.
- Smith, S. R. & Lipsky, M. (1998). Nonprofits for Hire, Cambridge, MA. & London, UK: Harvard University Press. (3rd prt.; 1st prt. 1993).
- Vinter, R. D. & Kish, R. K. (1984). Budgeting for Not-for-Profit Organizations. New York: Free Press, pp. Ch. 2,3, 8.
- Weisbrod, B. A. (2000). (Ed.). To Profit or Not to Profit: The Commercial Transformation of the Nonprofit Sector, Cambridge University Press. (1st pub. 1998).
- Weisbrod, Burton A. (1988). The Nonprofit Economy. Cambridge, MA & London: Harvard University Press, pp. 1-15.
- Yetman, R.J. (2006). "Borrowing and Debt". In: Young, D. R. (Ed.). Financing Nonprofits: Putting Theory into Practice. Lanham, MD: Rowman Altamira, pp. 243-270.

אינהורן, ר. (1999). התקציב העסקי והניהול. תל אביב: צ'ריקובר.
 גליקסברג, דוד. (1995). מיסוי מוסדות ללא כוונת רווח. ירושלים: גבו, עמ' 23-39.
 דרוקר, מ'; בלנגה, ג' ודרוקר, א' (2004). מיסוי מוסדות ציבורי ומלכ"רים. תל אביב: מ' דרוקר ושות', עו"ד.
 האפט, ר'. (1999). התאגדות ומיסוי של עמותות, מוסדות ציבור ומלכ"רים. ירושלים: אדמית, עמ' 163-453.
 האפט, ר'. (2003). דיווח כספי על ידי מלכ"רים. תל אביב: זיו-האפט-BDO בשיתוף עם מגזר ההתנדבות והמלכ"רים.
 וינרוט, א'. (1992). מיסוי מוסדות ללא כוונת רווח. תל אביב: חושן למשפט.
 לבנת, י. (1992). מבוא לחשבונאות ניהולית ותמחיר. תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה, כרך ב', יח' 9, עמ' 135-183.
 נחמיאס, א. (2003). תורת המימון. תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה חלקים א', ב', ג'.

חומר עזר:

- פקודת מס הכנסה
 חוק מס ערך מוסף.
מדריך מע"מ למלכ"רים. ירושלים: משרד האוצר, רשות המיסים.
 נוימן, ר. ומעודה, צ. (עורכים). (2004). בקשה להכרה כמוסד ציבורי –מדריך. ירושלים: משרד האוצר, אגף מס הכנסה ומיסוי מקרקעין.
לשכת רואי חשבון בישראל. (1997). גילוי דעת מס' 69 בדבר כללי חשבונאות ודיווח כספי על ידי מלכ"רים.

המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות. (1999). תקן חשבונאות מס' 5: תיקונים והבהרות לגילוי דעת מס' 69, בדבר כללי חשבונאות ודיווח כספי על ידי מלכ"רים.

מטלות

30% - עבודת חקר על ארגון מגזר שלישי בהיבט כלכלי, תקצובי או מיסויי.
70% - מבחן המבוסס הפריטים ברשימת הקריאה והחומר הנלמד בכיתה.